

דרך מצוותיך

שו"ת בהלכה מרבינו

בענין כיסוי הראש

דין שהכיפה תהא מונחת ממש על הראש

שאלה: האם כיסוי הראש צריך להיות מונח, ממש, על הראש. או שסגי שמכסה את הראש ואפי' אינו נוגע בראש. ונפ"מ כשלוקח כיפה מחברו, ואינו רוצה שתיגע בראשו, ע"כ מניחה מעליו, סמוך מאוד לראשו, האם סגי בהכי, שראשו מכוסה, או לא. ויסוד הספק האם דין כיסוי, שהראש יהיה מכוסה, או שיסוד כיסוי הוא "כובד ראש" שיהיה מונח על ראשו. תשובה: ל"א בזה קלוטה כמו דהונחה.

שאלה: לעיל הזכרנו ספק, האם כיפה צריכה לנגוע בראש. אם ננקוט שצריך נשאל לגבי הכיפות הגבוהות, הבאות במגע רק סביב הראש ובאמצע יש חלל גבוה, (כיפה רבנית וכדו') האם שפיר דמי או לא. (וכן בכובע שנוגע רק מסביב, ויתכן שכובע לא יהיה תחליף לכיפה). תשובה: ודאי מהני.

דין "כיפה" באופנים שונים

שאלה: האם צריך כיסוי שמכסה במיוחד לראש, או שאם מכסה עוד שטח גם הוי כיסוי. ונפ"מ במחזיק מטריה על הראש, האם יועיל שמכסה לא רק את הראש, אלא גם את כל הסובב. (והוי כמו נמצא בבית). תשובה: מועיל.

שאלה: האם כיפה "חד פעמית" מנייר דק תועיל, או שצריך כיסוי חשוב. דמשמע בפוסקים שכיסוי צריך חשיבות. תשובה: מהני.

שאלה: האם כיסוי הראש צריך שיהיה באופן שאין נראה שערות הראש, כך למשל כיפה מפלסטיק שקוף, לא תועיל לכיסוי הראש. או דלמא שלא איכפת לן שרואים את הראש, והעיקר שהראש מכוסה בכיסוי. תשובה: מועיל.

שאלה: אדם שעושה מקלחת בטיוול וכיו"ב, ורוצה לברך. האם המים שנוזלים על ראשו נחשבים כמו כיסוי הראש. תשובה: לא.

שאלה: מדוע אין לבנות דין כיסוי הראש עד הנישואין, וכי נשים אינן צריכות ירא"ש. ומ"ש מדין של קומה זקופה, שמסתמא קיים בנשים. תשובה: עי' עירובין קי"ב.

ד"ל הגמ' שם: והאמר ר' יצחק בן אבדימי עשר קללות נתקללה חוה דכתיב אל האשה אמר וכו', הני שבע הווין, ומתרתת הגמ' כי אתא דימי אמר עטופה כאבל וכו', ופירש"י "בושה לצאת בראשה פרוע", עכ"ל הגמ' ורש"י. ושמא כונת רבינו שליט"א שאצל נשים הוא "טבע" ולא תיקנו אצלם כיסוי הראש, כמו בגברים שאינם אצלם בטבע,]

שאלה: האם יש ענין להניח כיפה על ראשו של שוטה גמור, כמו"כ לגבי זקנים מופלגים, שאבדו את דעתם מזקנה. האם יש להזהר שיהיה להם כיסוי ראש. (שבפשטות כיסוי ראש זהו בשביל ירא"ש, וכאן לא שייך). תשובה: יש ענין. (דולה ומשקה)

דרך פיקודיך

פנינים על פרשת שבוע

היו צריכים מלבושים חדשים לכבוד שבת

וַיֵּשְׂ אֱלֹהִים אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה כְּיִמֵּי הַשַּׁבָּת... פְּלִי כֶסֶף וְכָלִי זָהָב וְיֵשׁ מְלֵאֵת (שמות ג', כ"ב)

צ"ע וכי מה בני ישראל היו זקוקים לשמלות, והרי לבשו בגדים, והבגדים לא בלו וכמו שכתוב (דברים ח' ד') שְׁמֹלֶתְךָ לֹא בָלְתָה מֵעֲלֶיךָ.

ויש לומר: איתא בגמ' בשבת (קי"ג א') שמצוה שלא יהיה מלבוש של שבת כמלבוש של חול, אלא ילבש בגדים אחרים, ולכן הוצרכו לשמלות אחרות, לייחד אותם לשבת.

אורך השופר בו יתקעו בביאת הגואל

וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בַּשּׁוֹפָר גָּדוֹל (הפטרות שמות, ישעיה כ"ז י"ג).

איתא במדרש (אוצר המדרשים, מדרש רשב"י, עמוד תקנ"ה) ובעת ההיא יעמוד מיכאל השר הגדול ותוקע בשופר שלש פעמים שנאמר והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול, ואותו שופר הוא קרן ימינו של איל יצחק, והקב"ה מאריך אותו עד אלף אמה ותוקע תקיעה גדולה ומתגלה משיח בן דוד ואלהיו.

ויל"ע למה צריך שופר כ"כ אורך של אלף אמה, וי"ל שהוא כדי שישמעו בכל העולם, כדלהלן.

מצינו במשנה (תמיד ל' ב') שעד יריחו שמעו את קולו של השופר כשתקעו במקדש. אבל התוס' ישנים (יומא כ' ב') הוכיחו [מכוח הסתירה שביומא שם איתא דאגריפס המלך היה בא בדרך ושמע קולו של הכהן במרחק ג' פרסאות, ומשמע שלא יותר], שעד יריחו שמעו קול הברה, אבל לשמוע ולהבין הקול שמעו רק עד ג' פרסאות, ויש בראשונים (תלמיד רשב"ש ורבינו משולם, על הירושלמי שקלים פ"ה ה"א) שגרסו שעד פרסה שומעים קול ברור ואח"כ הוא הברה בעלמא.

מעתה, לעניננו:

אם עד פרסה שומעים קול שופר ברור, ופרסה הוא ארבע מיל, (כל מיל הוא אלפים אמה) נמצא ששומעים עד מרחק של שמונת אלפים אמה.

ומזה שלא כתוב גדול השופר שתקעו בו בבית המקדש, אפשר לומר שמדובר בשופר עם שיעור הכי קטן, שהוא טפח (גדה כ"ו א').

ממילא אם בשופר בגודל טפח שמעו עד למרחק פרסה, אז אם השופר אורכו אמה = שש טפחים, שמעו כפול שש (דהיינו שש פרסאות), וכן הלאה. וכנגד כל אמה באורך השופר, נוסף שש פרסאות. ואם ארכו של השופר היה אלף אמה א"כ שמעו למרחק ששת אלפים פרסאות.

והנה העולם כולו הוא בגודל ששת אלפים פרסה (פסחים צ"ד א'). ומעתה הכל ניחא כמין חומר:

ביום ההוא יתקע בשופר גדול – הכוונה בשופר באורך של אלף אמה, כדי שישמעו בכל העולם ויתקבצו לכבוד משיח בן דוד.

וזהו ההמשך: אחרי שישמעו כל העולם, ויבאו האבדים בארץ אשור והנפחיים בארץ מצרים'.

(שבענו מטובך)

דבר העורך

סיום הלכות רמב"ם שמיטה ויובל

בחסדו יתברך בימים הקרובים ביום כ"ט טבת, רבבות עמך בית ישראל יסיימו את רמב"ם שמיטה ויובל הנלמד מידי יום ע"פ תקנת רבינו לעצירת נגיף הקורונה, שכתב בלשון קדשו: בס"ד ערב שנת הששית, ללמוד כל יום רמב"ם שמו"י וינצלו מכל הצרות.

ומר"ה רבבות עמך בית ישראל למדו מידי יום שני הלכות ברמב"ם שמיטה ויובל, יחד עם הביאור שיח אמונה המיוסד על ספרו דרך אמונה, שנתחבר ע"י בנו חביבו הגאון ר' יצחק שאול שליט"א, לבקשת אביו רבן של ישראל.

ומיד נפתחו מסלולים מיוחדים בישיבה על קברו, ונמסרו שיעורים רבים ע"י ת"ח, במערכת אצלינו, וע"י הגאון ר' יהודה אריה דינר רב מרכז ב"ב, והגאון ר' יוסף אפרתי רב ביהמ"ד להלכה בהתיישבות, ועוד עשרות מגידי השיעורים בדף היומי שבסוף שיעורם למדו ההלכות.

עשרות אלפי חוברות שיח אמונה חולקו בכל ריכוזי היהדות החרדית, ובפרט במוקד מתחת בית רבינו, וב"ה לאחר שמדי זמן יצא על שני פרקים, זכו לאחרונה לברך על המוגמר.

זה המקום באמת להודות לכל העוסקים במלאכת ציבור באמונה שעמלו וסייעו למען זיכוי הרבים שילמדו את הרמב"ם שמיטה ויובל.

וזה הזמן שכל מי שלא זכה עדיין לבוא להצטרף ללימוד מידי יום ברמב"ם שמיטה ויובל, ובפרט שזכינו שהדברים מבאורים באופן קלה ושווה לכל נפש עם הביאור שיח אמונה, וכך בשנת השביעית נזכה לבוא עם ידיעת ההלכות הנוגעות לשביעית, ובזכות זה נקרב הגאולה.

וידוע כמה דואג רבינו כל העת, למען קיום השביעית בארצנו הקדושה, והתאמץ בזה למעלה מכוחו, וזאת כפי שינק מדודו רועה ישראל מרנא החזון איש זיע"א.

דרך חוקיך

שו"ת על הש"ס מרבינו

מסכת שבת

קכא:

האם אומרים גרף של רעי לגבי קטן שאלה: "על צואה של תרנגולים מפני קטן וכו', באשפה שבחצר". אמאי לא אומרים שלגבי קטן הוי ליה גרף של רעי ומותר. תשובה: אין מתחשבין בו.

קכב:

ספיקא דרבנן הוא רק היכא שאי אפשר לברר בקלות שאלה: רש"י ד"ה אדעתא דרובא "ומחצה על מחצה נמי ליכא למיקם עלה דמלתא". וצ"ב דהרי זהו איסור דרבנן והוה ליה למימר ספק דרבנן לקולא. תשובה: דבר שקל לברר אין אומרים ספק דרבנן להקל.

שאלה: שאלתי את מרן שליט"א ברש"י ד"ה אדעתא דרובא, "ומחצה על מחצה נמי ליכא למיקם עליה דמילתא", דהרי זה איסור דרבנן וספק דרבנן לקולא, וענה מרן "דבר שקל לברר אין אומרים ספק דרבנן לקולא". ולא הבנתי, הא להדיא כתב רש"י שליכא למיקם עלה דמילתא, ואם כן אי אפשר לברר. תשובה: ליכא למיקם בסתמא אבל יכול לברר.

האם קורנס של אגוזים הוי כלי שמלאכתו להיתר שאלה: "אמר ר"י, קורנס של אגוזין לפצע בו אגוזין, אבל של נפחין לא". וצ"ב אי הכי פשיטא דשרי דהא כלי שמלאכתו להיתר הוא.

(אריה שאג)

תשובה: למה להיתר.

אשרי העם שרבינו מנהיגו

מהנעשה והנשמע בקודש פנימה בשבוע האחרון

- תלמידי כיתה א' מת"ת פיתוחי חותם בתל אביב נכנסו לרבן של ישראל להתברך לרגל תחילת לימוד החומש, רבינו חילק לילדים את החומשים וברכם בחום.

- עקב שמועות שקריות שהופצו על ידי אנשי זדון לפיהן כביכול רבן של ישראל שליט"א חזר בו מעמדתו בחובת החיסונים כנגד נגיף הקורונה, התפרסם תיעוד חדש בו נשאל רבינו שוב והביע את דעתו הנחרצת שיש להתחסן נגד נגיף הקורונה ללא כל חשש, להלן תמליל השו"ת - השואל: יש הרבה אנשים בחוץ לארץ ובארץ ישראל, אומרים בשם הרב שלא לקחת חיסון כי זה מסוכן ככה הם אומרים, אמרו שהרב חזר בו אפילו שהיום ט"ו טבת אומרים שהרב חזר בו ואמר לא לחסן. נכדו חביבו הרב יעקב ישראל קנייבסקי: הם אומרים שסבא חזר בו, וסבא אומר לא לקחת את החיסון, אז הוא רוצה לשמוע מסבא, שיוכל להגיד להם שיקחו את החיסון ולא יפחדו. השיב רבינו: נכון.

- בעש"ק רבן של ישראל יצא לנחם את מרן ר"י פוניבז' הגרב"ד פוברסקי היושב שבעה על פטירת אחיו הגאון הגדול ר' שלום פוברסקי זצוק"ל מר"ל קול תורה.

- ביום ראשון נערך בקודש פנימה מעמד פתיחת מגבית לשיבת שכר שכיר בראשות רבינו, רבינו כתב מכתב מיוחד בקריאה לציבור לסייע לשיבה, במעמד השתתפו עוד ראשי הישיבה חבר המועצת הגאון הגדול ר' אריה לוי שליט"א, הגרצ"י גרשנוביץ, הגרש"צ פרוכטר, והגר"י מקלב מר"י ביהמ"ד עליון.

- עקב ריבוי התחלואה, קראו רבן של ישראל ומרן ראש הישיבה לציבור להזהר ולהשמר ביתר שאת מפני הנגיף הקורונה משתולל.

המערכת משגרת ברכת מזל טוב לתלמיד רבינו הדולה ומשקה הגאון ר' אברהם חיים שציגל שליט"א מרבני המערכת לרגל נישואי בנו החתן הרב דוד ני"ו, עב"ג בת להגר"א רוס נכדה למרן הגר"י זילברשטיין שליט"א

לע"נ מרן ר' יששכר מאיר זצוק"ל ר"י הנגב - שכר שכיר נלב"ע כ"ה טבת תשע"א הונצח ע"י אחד מתלמידי

לתרומות והנצחות ניתן לפנות לפלאפון - 052-760-6474

יו"ל ע"י קו דרך אמונה: 0799-211-666 לקבלת הגיליון במייל: a0799211666@gmail.com הגיליון יו"ל בסיוע עמותת "נעשה אדם" ע.ר. 580652063